

تأثیر فناوری اطلاعات بر مدیریت سرمایه‌های فکری در میان کارکنان سازمان ورزش و جوانان

استان آذربایجان شرقی

فاطمه عبدوی^۱، زهرا افتخاری^۲

۱- فاطمه عبدوی، استادیار دانشگاه تبریز

۲- زهرا افتخاری، کارشناس ارشد دانشگاه تبریز

چکیده

هدف از این تحقیق، تحلیل تأثیر فن آوری اطلاعات بر مدیریت سرمایه فکری می‌باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش، همبستگی است. جامعه آماری تحقیق شامل ۴۳ نفر از کارکنان سازمان ورزش و جوانان استان آذربایجان شرقی بودند که بصورت سرشماری پرسشنامه‌ها ما بین کارکنان توزیع شد. جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه فن-آوری اطلاعات و از پرسش‌نامه سرمایه فکری بونتیس (۱۹۹۸) استفاده شده است. روایی (محتوا) و پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) نیز مورد تایید قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون فرضیات توسط نرم‌افزار «اس‌پی‌اس‌اس» نشان داد که بین موفقیت سیستم‌های اطلاعاتی و ویژگی‌های سازمانی از مؤلفه‌های متغیر فناوری اطلاعات با مدیریت سرمایه‌ی فکری ارتباط وجود دارد. اما مؤلفه ویژگی‌های محیطی چنین ارتباطی را تأیید نکردند.

واژگان کلیدی: فن آوری اطلاعات، مدیریت سرمایه فکری، سرمایه انسانی، سرمایه مشتری، سرمایه ساختاری

Abstract

The purpose of this research is the analysis of the impact of information technology on management of intellectual capital. The aim of the present study applied the method solidarity. The population of the study included 43 employees of the Youth and Sports Organization of East Azerbaijan province which in the census questionnaires were distributed among employees. The data collected from the questionnaire information technology and intellectual capital Bvntys questionnaire (1998) was used. The validity of (content) and reliability (Cronbach's alpha coefficient) questionnaire showed that the measurement tools have good reliability and validity. The results of testing hypotheses by software "LISREL" and "spss" revealed that the success of information systems and organizational characteristics of IT variables associated with the management of intellectual capital. But did not confirm such a link environmental component properties.

Key words: Information technology, Management of intellectual capital, Human Capital, Customer capital, Structural Capital

مقدمه

در سازمان‌های دانش محور، توجه به سرمایه‌های فکری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این نوع دارایی‌ها از ابعاد مختلفی قابل بررسی و کنترل هستند. این پژوهش به نقش فناوری اطلاعات به عنوان بعد مهم و تأثیرگذار بر دارایی‌های فکری می‌پردازد (قلیچ‌لی و مشبکی، ۱۳۸۵). شناسایی و ارزیابی عوامل مؤثر بر این نوع دارایی‌ها به مدیران و تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند (ولکیو، ۲۰۰۸) تا برای بهبود مدیریت سازمان متبوع خود، از بعد سرمایه‌های نامحسوس و فناوری‌های اطلاعات، نسبت به عامل-های دارای ضعف آگاهی پیدا کرده است (نماین و همکاران، ۱۳۹۰). مطالعه بر روی سرمایه‌ی فکری سازمان‌ها، شناسایی و طبقه‌بندی آن‌ها و نهایتاً یافتن روشی برای اندازه‌گیری این سرمایه‌ها دارای مزایا و منافع بسیاری است. سرمایه‌های فکری ایده‌ی تقریباً جدیدی در مدیریت دانش است (موحدی و همکاران، ۱۳۹۰). اندازه‌گیری سرمایه‌های فکری ابزار مدیریتی برای ایجاد دانش در سازمان و ابزارهای ارتباطی، جهت ارتباط با کارمندان، مشتریان، شرکا، سرمایه‌گذاران و دستگاه سیاسی است (کوچان-

سیوو، ۲۰۰۷). جعفرنژاد و قاسمی (۱۳۸۷)، در مقاله‌ای با عنوان ارائه‌ی مدل اکتساب فناوری با توجه به راهبرد سرمایه‌های فکری (مطالعه موردی شرکت‌های مستقر در پارک علم و فناوری دانشگاه تهران) به این نتیجه رسیدند که وجود نگرشی جامع در مورد سرمایه‌های سازمانی اعم از سرمایه‌های مشهود و نامشهود (سرمایه‌های فکری، اجتماعی و...) می‌تواند چهارچوب مناسب‌تری برای تعیین راهبرد اکتساب فناوری مهیا سازد. با توجه به پیشینه تحقیق، این سوال مطرح می‌شود که آیا فناوری اطلاعات بر سرمایه‌ی فکری سازمان ورزش و جوانان استان آذربایجان شرقی تأثیر دارد؟

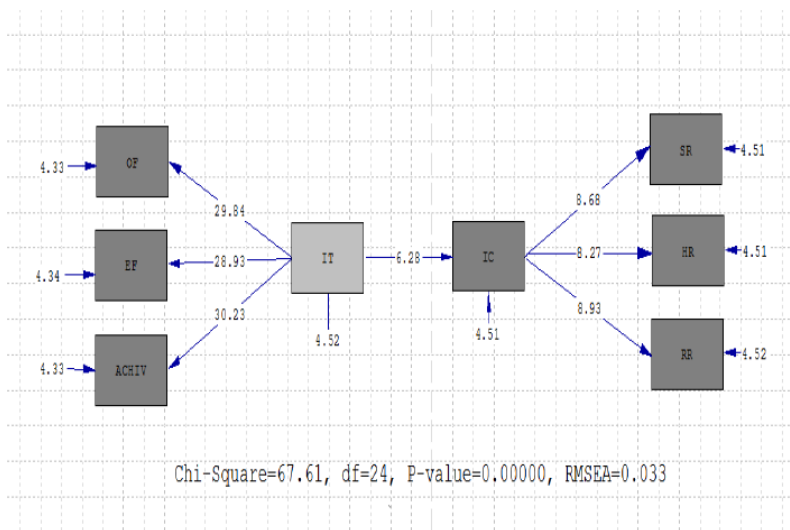
روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق از نظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه کارکنان سازمان ورزش استان آذربایجان شرقی می‌باشد که به تعداد ۴۳ نفر می‌باشد، بنابراین حجم نمونه با حجم جامعه برابر بوده و از روش تمام‌شماری استفاده شده است. از پرسش‌نامه ۴۲ سوال بوتنیس (۱۹۹۸) و پرسشنامه ۲۳ سوالی فناوری اطلاعات استفاده شد. مقیاس اندازه‌گیری نظریات بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت بوده که از «کاملاً مخالفم» شروع و به «کاملاً موافقم» ختم شده. برای تأیید روایی، از ابزار اندازه‌گیری روایی محتوا استفاده شده است. این روایی توسط استادان حاصل شد. ضریب آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در این تحقیق برای بررسی پایایی، از حداقل معیار (۰.۰۷) بیشتر است.

یافته‌ها

جدول ۱. خلاصه نتایج ضریب همبستگی پیرسون

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
موفقیت سیستم اطلاعاتی	سرمایه انسانی	۰.۷**	۰.۰۰۰
موفقیت سیستم اطلاعاتی	سرمایه مشتری	۰.۶۶**	۰.۰۰۰
موفقیت سیستم اطلاعاتی	سرمایه ساختاری	۰.۶۷۶**	۰.۰۰۰

نمودار ۱. الگوی معادلات ساختاری در حالت معنی‌داری

بحث و نتیجه گیری

نمودار ۱ نتیجه‌ی نهایی تحلیل مسیر در حالت اعداد معنی‌داری را نشان می‌دهند. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، ضرایب استاندارد (β) و رابطه‌ی علی پیشنهاد شده میان متغیرهای فناوری اطلاعات و سرمایه‌ی فکری، در این اشکال نمایان است. این نتایج در جامعه‌ی مورد نظر در سطح اطمینان ۹۵٪ بررسی شده‌اند.

ضرایب مسیر مربوط به روابط هر متغیر با یکدیگر در شکل زیر نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، سازه‌های (موفقیت، ویژگی‌های سازمانی و محیطی) هر کدام به میزان ۰/۹۸ فناوری اطلاعات (IT) را تبیین می‌کنند. این نشان از وجود همبستگی زیاد بین آنها است. در سازه‌های مربوط به سرمایه‌ی فکری نیز، سرمایه‌ی مشتری به میزان ۰/۸۴، سرمایه‌ی ساختاری به میزان ۰/۸۱ و سرمایه‌ی انسانی نیز به میزان ۰/۷۹، سرمایه‌ی فکری را تبیین می‌کنند. همچنین تاثیر فناوری اطلاعات بر سرمایه‌ی فکری نیز ۰/۷۰ است.

شاخص‌های تناسب الگو حاکی از آن است که الگو از نظر شاخص‌های تناسب و برازش در وضعیت نسبتاً مناسبی قرار دارد؛ چرا که نسبت کای دو بر درجه آزادی آن برابر ۲/۸۱ است که کمتر از مقدار مجاز ۳ می‌باشد و مقدار RMSEA نیز برابر با ۰/۳۳ است که کمتر از مقدار مجاز ۰/۰۸ است. لذا نیاز به اصلاحات چندانی ندارد. مقدار GFI در این الگو ۰/۹۲ و مقدار AGFI برابر با ۰/۹۰ می‌باشد که در وضعیت مناسبی قرار دارند.

سوال اصلی تحقیق در جهت بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر مدیریت سرمایه فکری می‌باشد که با توجه به تأیید مدل کلی بر اساس ضریب معنی‌داری می‌توان به این سؤال این‌گونه پاسخ داد که با اطمینان ۹۵٪ درصد فناوری اطلاعات و سرمایه‌ی فکری رابطه‌ی معنی‌دار دارد. نتایج این تحقیق یا تحقیقات سای محققین مطابقت دارد فناوری اطلاعات می‌تواند با تسریع بخشیدن به امور اداری و ایجاد شرایط لازم و مطمئن برای ارزشیابی و بازخورد عملکرد کارکنان، سرمایه‌ی فکری سازمان در جهت صحیح و کارآمدتر تخصیص یافته و با افزایش اثربخشی و کارایی کارکنان، شرایط را برای رشد مطلوب سازمان و در نهایت بهبود بهره‌وری سازمان و رضایت مشتریان فراهم نماید.

منابع

۱. قلیچ‌لی، بهروز، مشبکی، اصغر. (۱۳۸۵). نقش سرمایه‌ی اجتماعی در ایجاد سرمایه‌ی فکری در سازمان، فصلنامه‌ی دانش مدیریت، شماره‌ی ۷۵، صص ۱۴۷-۱۲۵.
۲. نمایان، فرشید، قلی‌زاده، حسن، باقری، فاطمه. (۱۳۹۰). سرمایه‌ی فکری و روش‌های اندازه‌گیری آن دومین کنفرانس مدیریت اجرایی، صص ۱۶-۱.
۳. موحدی، محمدمهدی، معتمدی، مجید، کتال، علی. (۱۳۹۰). بررسی نقش فناوری اطلاعات بر عملکرد شرکت ارتباطات سیار استان تهران. فصلنامه‌ی مدیریت، سال هشتم، شماره‌ی ۲۱، صص ۶۷-۷۸.
4. Kujansivu, P. and Lonnqvist, A. (2007) «Investigating the Value and Efficiency of Intellectual Capital», Journal of Intellectual Capital, Vol., No. , pp. 242-261
5. Velcu, O. (2008). Drivers of ERP system's' Business Value (Doctoral dissertation, Swedish School of Economics and Business Administration, 2008). Retrieved July 30, 2012, from <https://helda.helsinki.fi/bit>